



REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

**KLASA: 310-03/19-16/2
URBROJ: 371-06-19-7
Zagreb, 17. prosinca 2019.**

Na temelju članka 16. stavka 9. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije Hrvatska energetska regulatorna agencija je na 27. sjednici Upravnog vijeća održanoj 17. prosinca 2019. donijela

ODLUKU

o davanju odobrenja Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o. za odstupanje od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije

1. Odobrava se zahtjev Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb, broj i znak: 33/5449/19DB, od 28. listopada 2019., za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije.
2. Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb odobrava se odstupanje od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije na razdoblje od 1 (jedne) godine počevši od 1. siječnja 2020.
3. Nalaže se Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb da, u skladu s člankom 16. stavkom 9. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, do 31. ožujka 2020. donese metodologiju i projekte koji pružaju dugoročno rješenje za uzroke navedene u zahtjevu iz točke 1. ove Odluke te ih objavi na svojoj internetskoj stranici.
4. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Kupuska 4, Zagreb (dalje: HOPS) dostavio je Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji (dalje: HERA) zahtjev broj i znak: 33/5449/19DB, od 28. listopada 2019., kojim od HERA-e traži odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (dalje: Uredba (EU) 2019/943).

Člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 propisano je da operatori prijenosnih sustava ne smiju ograničavati količinu kapaciteta interkonekcije koju treba staviti na raspolaganje sudionicima na tržištu kao sredstvo za rješavanje zagušenja unutar njihove vlastite zone trgovanja ili kao sredstvo upravljanja tokovima koji su rezultat transakcija unutar zona trgovanja. Ne dovodeći u pitanje primjenu odstupanja u skladu sa stavcima 3. i 9. ovog članka i primjenu članka 15. stavka 2., smatra se da se ovaj stavak poštuje ako su postignute sljedeće minimalne razine raspoloživog kapaciteta za prekozonsku trgovinu:

(a) za granice koje se služe pristupom temeljenim na koordiniranom mrežnom kapacitetu prijenosa, minimalni kapacitet iznosi 70% kapaciteta prijenosa uz poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina nakon što je umanjen za količinu za nepredviđene događaje, kako je utvrđen u skladu sa smjernicom za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima donesenom na temelju članka 18. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009;

(b) za granice koje se služe pristupom temeljenom na tokovima, minimalni kapacitet je granična vrijednost određena u procesu izračuna kapaciteta dostupnog za tokove izazvane prekozonskom razmjenom. Granična vrijednost iznosi 70% kapaciteta uz poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina unutarnjih i prekozonskih kritičnih elemenata mreže, uzimajući u obzir nepredviđene događaje, kako je utvrđena u skladu sa smjernicom za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima donesenom na temelju članka 18. stavka 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009.

Člankom 16. stavkom 9. Uredbe (EU) 2019/943 propisano je da na zahtjev operatora prijenosnih sustava regije za izračun kapaciteta relevantna regulatorna tijela mogu odobriti odstupanje od stavka 8. iz predvidivih razloga ako je to potrebno za održavanje pogonske sigurnosti. Takvo odstupanje, koje se ne odnosi na ograničavanje prethodno dodijeljenih kapaciteta na temelju stavka 2., odobrava se svaki put na godinu dana ili na najviše dvije godine ako se razina odstupanja znatno smanji nakon prve godine. Opseg takvih odstupanja strogo je ograničen na ono što je nužno za pogonsku sigurnost te se njima izbjegava diskriminacija između unutarnjih i prekozonskih razmjena.

Prije odobravanja odstupanja relevantno regulatorno tijelo savjetuje se s regulatornim tijelima drugih država članica koje čine dio regije za izračun kapaciteta na koju to utječe. Ako se regulatorno tijelo ne slaže s predloženim odstupanjem, Agencija za suradnju energetskih regulatora odlučuje o njegovu odobravanju na temelju članka 6. stavka 10. točke (a) Uredbe (EU) 2019/942. Obrazloženje i razlozi za odstupanje objavljuju se.

Ako se odstupanje odobri, relevantni operatori prijenosnih sustava razvijaju i objavljuju metodologiju i projekte koji pružaju dugoročno rješenje za razloge za odstupanje koje se odstupanjem nastoji riješiti. Odstupanje istječe kada istekne rok za odstupanje ili kada se primijeni rješenje, ovisno o tome što nastupi ranije.

HOPS je u svojem zahtjevu naveo sljedeće razloge za odobravanje odstupanja od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943:

1. Nesigurnosti u proračunu za određivanje minimalnog kapaciteta od 70% kapaciteta prijenosa uz poštovanje graničnih vrijednosti pogonskih veličina nakon što je umanjen za količinu za nepredviđene događaje (dalje: kriterij 70%),
2. Ograničene mogućnosti za aktivaciju redispečinga i
3. Dugoročno planirano isključenje DV 220 kV Konjsko – Zakućac.

Glavni razlozi za nesigurnosti određivanja MACZT (engl. *margin available for cross-zonal trading*) su sljedeći:

- U EU još nije u primjeni jedinstveni model mreže (engl. *common grid model*);
- U Core CCR još nije u primjeni regionalni izračun dan unaprijed kapaciteta temeljen na tokovima snaga;
- Nije odgovarajuće uzet u obzir utjecaj trećih zemalja (po preporuci Europske komisije svi operatori iz Core CCR bi trebali potpisati ugovore s operatorima iz trećih zemalja kako bi se uzeo utjecaj tih zemalja na određivanje MACZT);
- Nisu poznate aktivnosti ostalih zemalja EU-a u pogledu zadovoljavanja kriterija 70% što može negativno utjecati na Hrvatsku (određene pogonske mjere u obližnjim zemljama mogu utjecati i na tokove kroz Hrvatsku);
- Nepoznat utjecaj HVDC podmorskog kabela između Italije i Crne Gore na tokove snaga unutar Hrvatske.

HOPS trenutačno ima ograničene mogućnosti za aktivaciju redispečinga koje će biti nužne za zadovoljenje kriterija 70%. Time može biti ugrožena sigurnost sustava u cjelini. Glavni razlozi za ograničeno korištenje redispečinga u Hrvatskoj su sljedeći:

- Još nije donesen pravni okvir za detaljno propisivanje aktivacije redispečinga koji bi trebao biti definiran u pravilima za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog EES-a, uključujući spojne vodove;
- U Core CCR još nisu donesena regionalna pravila za aktivaciju redispečinga i trgovanja u suprotnom smjeru na temelju članka 35. Uredbe CACM niti pravila za raspodjelu tih troškova na temelju članka 74. Uredbe CACM;
- Nepostojanje sporazuma s ostalim operatorima u pogledu korištenja prekograničnog redispečinga (HOPS trenutačno sudjeluje u dobrovoljnoj inicijativi TSC-a za multilateralan redispečing, ali do ukupnog financijskog limita od 200.000 € potvrđenim od HERA-e).

Dugoročno planirano isključenje DV 220 kV Konjsko – Zakučac zbog zamjene dotrajalih vodiča negativno će se odraziti na sigurnost pogona sustava budući da će smanjiti prienosne mogućnosti mreže, kao i mogućnost aktivacije korektivnih mjera koje bi pomogle zadovoljenju kriterija 70%.

HOPS-ov zahtjev predstavljen je operatorima i regulatorima iz Core CCR te svim regulatorima iz Europske unije u okviru ARAWG radne grupe. Do 25. studenoga 2019., do kada je bio rok za davanje primjedbi, HERA nije zaprimila niti jednu primjedbu od regulatornih tijela drugih država članica.

Slijedom navedenoga, HERA je utvrdila da je zahtjev HOPS-a za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 osnovan te je odlučeno kao u točkama 1., 2. i 3. izreke ove Odluke.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije te je stoga odlučeno kao u točki 3. izreke ove Odluke.

**Predsjednik Upravnog vijeća**
Tomislav Jureković, dipl. ing.